

Posudek na bakalářskou práci Michala Trnky „Ústavní vývoj a politický systém ČSR po únoru 1948“, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta filozofická, Ústav politologie, Praha 2014, 48 s. rukopisu

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Michal Trnka v bakalářské práci zkoumá charakter politického systému v období po komunistickém státním převratu v únoru 1948. Zasazuje toto zkoumání do kontextu a výkladu nových ústavně právních změn, kdy nová ústava z května 1948 ještě formálně deklarovala platnost řady základních politických a občanských práv, avšak ve skutečnosti se již stala pouze formálním aktem, neboť fakticky probíhalo za pomoci řady nezákonných opatření ustavování komunistického totalitního systému. Cílem práce je zejména vysvětlit, jak komunisté využili formálně platného právního řádu a ústavního pořádku k nastolení své totalitní moci v únoru 1948, jak postupně ovládli a využili státní instituce a své pozice ve státě k upevňování moci. Autor se dále zabývá tím, jaké mocenské zájmy a právní kroky vedly též k obsahové a právní proměně volebního systému a jak probíhala a s jakým cílem byla prováděna nedobrovolná transformace a postupná likvidace předchozího pluralitního (byť regulovaného) stranického systému.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ:

V pěti výkladových kapitolách se autor pokusil vcelku zdařile objasnit důležité mocenskopolitické a právní postupy a nástroje, které výrazně přispěly k úspěšnému dovršení mocenského nástupu komunistů v únoru 1948 a k jeho následnému upevňování. Mezi nimi připomíná zejména infiltraci řady důležitých bezpečnostních složek komunisty prováděná ještě před rokem 1948, dále politický nátlak na prezidenta E. Beneše v únoru 1948, nezákonné formování a činnost akčních výborů Národní fronty, které rozpoutaly již v době únorové vládní krize politický teror a čistky či přijímání zákonů po únoru 1948, které odporovaly nové ústavě z roku 1948, jejíž předúnorové genezi věnoval autor též pozornost. Jako důležitý zahraničně politický aspekt komunistického nástupu k moci a upevňování nového politického a právního systému autor správně uvádí vliv a úlohu Sovětského svazu a způsoby, kterými zasahoval do vnitřních záležitostí ČSR před rokem 1948 i po únoru 1948. Autor se opírá v jednotlivých kapitolách o vybrané relevantní tituly právní a historické literatury a také výrazně využívá základní legislativní normy přijímané ve sledovaném období a přístupné na příslušných webových stránkách. Výklad problematiky má však místy spíše popisný a přehledový charakter. Při hodnocení a výkladu situace mohl jistě autor čerpat i srovnávat více i z politologické literatury k tématu. Poněkud nenaplněné proto zůstalo i metodologické ukotvení textu.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Formální a jazykové zpracování textu je na vcelku dobré úrovni, vcelku správně jsou užívány citace a odkazy na literaturu a užité zdroje.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Bakalářská práce patří k lepšímu průměru. Silnou stránkou byl zájem autora o historicko-právní problematiku. Přesto bylo možné očekávat z hlediska četnosti zpracování tématu v literatuře více srovnání jednotlivých autorských i metodologických přístupů.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Jak lze charakterizovat vývoj vztahu KSČ k prezidentu Benešovi v letech 1945-1948 ?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Předloženou práci oceňuji v tom smyslu, že se autor pokusil na základě studia vybrané literatury zodpovědět na zvolené problémy zejména formou právně historické argumentace.

Předkládaná bakalářská práce Michala Trnky „Ústavní vývoj a politický systém ČSR po únoru 1948“ svým zpracováním a obsahem vcelku svůj cíl naplnila a splňuje požadovaná kritéria, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm v ý b o r n ě.